

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 17/182
Vår ref.: 17/2141-4
Saksbehandler: Trond Ødegaard Christensen
Dato: 19.04.2017

Høring - Refusjon mellom kommuner

Helsedirektoratet støtter forslaget om å oppheve Forskrift om kommunens dekning av utgifter til helse- og omsorgstjenester av 16. desember 2011 nr. 1348. Slik direktoratet vurderer forslaget reguleres kommunens ansvar for yting av helse- og omsorgstjenester tilstrekkelig av *oppholdsprinsippet*, jf. helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-1 første ledd. Kommunens ansvar for utgifter for tjenester tilsvarende er regulert av samme lov § 11-1. At tilskudd fra staten til delvis dekning av kommunens utgifter til tjenestene følger *bostedsprinsippet*, anses ikke som et tilstrekkelig tungtveiende argument for å komme til en motsatt konklusjon. Dette også fordi forskriftens virkeområde er avgrenset.

Kommunenes ansvar er videre presisert i Helse- og omsorgsdepartementets rundskriv I-6/2013 - Om kommunenes ansvar ved opphør av avtale med en annen kommune om kjøp av helse- og omsorgstjenester utenfor institusjon, som løser mange av de tvistene kommunene har over brukere når hjemkommunen velger å tilby tjenester utenfor kommunen, sammenholdt med rundskriv I-43/99 - Ansvar for å yte pleie- og omsorgstjenester til sterkt pleietrengende ved flytting mellom kommuner. Ved en eventuell oppheving av forskrift fordres en gjennomgang av nevnte rundskriv.

Opphevingen av forskriften er etter direktoratets oppfatning blitt mer aktuell etter Høyesteretts dom i Rt. 2017 s. 625 – der høyesterett kom til at forskriftens § 2 fjerde ledd ikke har tilstrekkelig hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven § 11-1. Avgjørelsen begrenser virkeområdet for forskriften betraktelig – og de spørsmål som oppstår om ansvarsforhold mellom kommuner kan, etter direktoratets vurdering, løses etter anvisningene i gjeldende rundskriv.

Helse- og omsorgsdepartementet ber høringsinstansene i tillegg vurdere om det i helse- og omsorgstjenesteloven er behov for en tilsvarende lovbestemmelse som i sosialtjenesteloven § 49, som gir kommunene rett til å kreve at fylkesmannen avgjør tvist om ansvar for de sosiale tjenestene.

Helsedirektoratet stiller seg skeptisk til at uenighet om ansvarsforhold mellom kommuner fullt ut vil løses gjennom de ordinære klageordningene Helsedirektoratet har erfaring med at tidlig involvering fra fylkesmennene i saker der involverte kommuner er uenige om hvilken kommune

Helsedirektoratet

Divisjon helseøkonomi og finansiering

Trond Ødegaard Christensen, tlf.: +4724163285

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Pilestredet 28, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

som har ansvaret for å yte tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 kan bidra til å redusere perioden der pasient eller bruker står uten tilbud fordi kommunene er uenige om hvem som har ansvaret. Direktoratet mener at dersom pasient eller bruker må klage på tjenestetilbudet vil spørsmålet om hvilken kommune som har ansvaret for å yte tjenester unødige kompliseres. Det vil etter vårt syn være langt mer hensiktsmessig for alle involverte om *oppholdsspørsmålet* kan løses i en prosess mellom de to angjeldende kommuner. Fylkesmannen må, ved å benytte de ordinære klageordningene, forholde seg til tre involverte parter, samtidig som spørsmålet kompliseres av vurderingen av om tjenestetilbudet er lovlig.

Videre vil ikke nødvendigvis pasient eller bruker ha interesse av å klage på tjenestetilbudet dersom en kommune faktisk velger å yte tjenester selv om ansvaret er uavklart. Ved å legge opp til en løsning der pasient eller bruker må klage for å få avklart uenighet om ansvar for pasienten eller brukeren har kommunene en interesse av ikke å yte nødvendige tjenester for å provosere frem en avgjørelse av ansvarsspørsmålet ved en klage fra pasienten eller brukeren. Direktoratet mener at en slik rettstilstand vil være uheldig.

Helsedirektoratet tilrår, på ovennevnte bakgrunn, at det i helse- og omsorgstjenesteloven innføres en tilsvarende lovbestemmelse som sosialtjenesteloven § 49, av hensyn til å redusere perioden der pasient eller bruker står uten tjenester uten selv å kunne bidra til løsning på uenigheten.

Vennlig hilsen

Sissel Husøy e.f.
divisjonsdirektør

Trond Ødegaard Christensen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Postmottak (Ekstern post til arkivet)

00289829 000146 0002 0002 00 0 0